

HMTJ 151/2014.02.2014

Nr. înregistrare 3614/ 2014.02.2014

RAPORT

Situația microhidrocentralelor din județul Harghita

Întocmit de: Consiliul Județean Harghita -

Agenția de Management Energetic

I. Scurt istoric, introducere

În județul Harghita se construiesc din ce în ce mai multe microhidrocentrale, tot mai mulți sunt interesați de investiții în acest domeniu. Principalul motiv al acestui fapt este Legea nr. 220/2008, care reglementează sistemul certificatelor verzi. Conform legii, unei microhidrocentrale i se acordă trei certificate verzi pentru fiecare MWh energie livrată în sistemul național. Certificatele pot fi valorificate la un preț de 27 - 55 EUR/ZB, prin urmare, poate produce un profit de patru ori mai mare decât o centrală tradițională care nu primește certificate verzi. Certificatele verzi sunt achitate de către consumatori, prețul acestora fiind inclus în factura de energie. În vederea regularizării creșterii prețului energiei electrice, statul a redus din 2014 numărul certificatelor verzi care se pot acorda după fiecare MWh. În cazul hidrocentralelor acest număr s-a diminuat la 2,3 certificate verzi pentru fiecare MWh.

Legea se aplică numai la hidrocentralele care au intrat în funcțiune după data de 1 ianuarie 2014, hidrocentralelor care au fost realizate anterior li se acordă în continuare 3 certificate verzi, astfel este justificată graba investitorilor de a le construi și se explică și numărul mare de inițiative în acest sens.

Microhidrocentralele, cu toate că sunt considerate tehnologii ecologice, au fost primite cu suspiciune și nemulțumire. Este adevărat că nu emană gaze cu efect de seră pe durata funcționării lor, dar au efect negativ asupra vieții acvatice. Teoretic, reducerea la minimum a acestor efecte negative este asigurată de legi, normative și alte reglementări. Cu toate acestea, din punct de vedere laic, aspectul peisajului în urma efectuării lucrărilor nu este unul încurajator, iar cantitatea apei rămase în albia pârâului pare mică. Pe parcursul conferinței au fost făcute cunoscute aceste regularizări, profesioniști din domeniul construcțiilor, al protecției mediului și al gospodăririi apelor și-au exprimat punctul de vedere, organizații civile și-au susținut părerea și au lansat propuneri cu privire la modalitățile de a produce energie, fără a cauza daune semnificative naturii.

II. Prezentarea problemei

În prezent, în județul Harghita funcționează 5 hidrocentrale:

- la digul bazinului de acumulare de la Zetea, construit pe timpul vechiului regim
- pe pârâul Vârghiș, lângă drumul spre Munții Harghita-Mădăraș
- Complexul hidroenergetic din Valea Uzului
- Hidrocentrala de la Mădăraș
- Hidrocentrala de la Corbu

Hidrocentrala de la Corbu este în proprietatea exclusivă a administrației locale și nu este racordată la sistemul energetic național, produce energie pentru clădirile și iluminatul public local. La Hidrocentrala de la Mădăraș dreptul de proprietate este împărțit între administrația locală, antreprenori locali și persoane particulare. Celelalte centrale se află în proprietate privată.

Poate fi considerată o problemă faptul că administrațiile locale au rămas pasive în ceea ce privește numărul inițiativelor pentru investiții. Una dintre prioritățile strategiei de dezvoltare economică denumită „Să construim un Viitor Sigur”, inițiată de Consiliul Județean Harghita, este valorificarea eficientă a resurselor locale cu scopul ca profitul să rămână la dispoziția comunității locale. Deoarece potențialul hidroenergetic este limitat, este deosebit de important ca administrațiile locale să se manifeste ca participanți activi la procesul de producție a energiei.

Pe lângă explorarea resurselor de energie este importantă reducerea efectelor negative asupra mediului înconjurător la un nivel cât mai scăzut. Atitudinea negativă față de investițiile cu microhidrocentrale se datorează îndeosebi efectelor dăunătoare asupra mediului, precum și faptului că presa nu a adoptat o poziție încurajatoare cu privire la investițiile cu microhidrocentrale nici în județ, nici la nivel național. Sfera civilă a fost cea mai activă în cazul investiției de la Băile Homorod, acolo ar fi fost construită centrala în perimetrul caselor de locuit, iar nivelul apei pârâului de lângă grădini ar fi scăzut, astfel locuitorii ar fi experimentat efectele negative ale investiției. În apele pârâului se revarsă apele reziduale ale stației de epurare locale, până la diluare. Totodată, în apele pârâului sunt diluate și apele reziduale ale consumatorilor casnici și de la pensiuni, astfel, datorită centralei, apele pârâului vor curge printr-o țevă și nu în albie și din această cauză porțiunea respectivă se va transforma în canal de deversare al apelor reziduale. Acest fapt constituie motivul îngrijorării localnicilor.

Din cauza neregulilor, consiliul local a anulat autorizația de construcție, deoarece investitorul a modificat planul inițial fără acordul autorităților, prin urmare trebuie să treacă la reluarea întregului proces de autorizare. În momentul de față, lucrările sunt suspendate.

Pentru evitarea apariției situațiilor similare trebuie luate măsuri: reglementările trebuie analizate, se impune identificarea pozițiilor în care comunitatea sau administrația locală se pot implica într-o investiție, trebuie găsite modalitățile prin care și civilii pot interveni în verificarea respectării prevederilor de către investitor, de asemenea se impune efectuarea unei analize prin care să se stabilească dacă respectarea prevederilor conduce la rezultatul scontat.

III. Constatările principale

- În situația în care diferitele autorități profesionale emit autorizații privind efectuarea unei lucrări de investiții, Consiliul Județean Harghita nu are dreptul de a modifica decizia acestora, deoarece acest fapt contravine legislației în vigoare.
- Conform Legii nr. 350/2001 cu privire la sistematizare și Legii nr.50/1991 referitoare la autorizarea lucrărilor de investiții, baza investițiilor este determinată de planul de urbanism aprobat și autorizat.
- Din punct de vedere urbanistic nu există diferențe de clasificare între autorizarea unui ansamblu de panouri solare și a unei microhidrocentrale, astfel ambele ar trebui să figureze în planul de sistematizare prin menționarea faptului dacă respectiva investiție poate fi derulată la locul indicat sau nu.

- Reglementările legale ale lucrărilor de investiții sunt prevăzute în Legea fundamentală nr.195/2005 privind protecția mediului, Legea nr. 57/2007 privind autorizările pe teritorii protejate ale naturii, Decretul ministerial nr.135/76/84/1284/2010 (legea acordului de protecția mediului), precum și Hotărârea de Guvern nr. 445/2009 privind obligația verificării efectelor lucrărilor de investiții.
- În situația în care investiția nu a fost derulată pe un teritoriu ocrotit al naturii se impune reglementarea verificării efectelor asupra mediului. Totodată, în cazul în care investiția se află sub incidența primei anexe a Hotărârii de Guvern nr. 445/2009, investitorul este obligat să efectueze analiza impactului lucrărilor asupra mediului înconjurător.
- Lucrările de investiții care au tangență cu teritorii protejate ale naturii de interes european sunt reglementate de prevederile Legii de autorizare nr.57/2007. Ca aspecte negative pot fi menționate nivelul calitativ scăzut al documentațiilor înaintate, precum și modificările frecvente ale reglementărilor, acestea îngreunând dinamica și durata procesului în sine.
- Din punct de vedere al administrării apelor, la lucrările de investiții ale microhidrocentralelor este necesară solicitarea autorizației de înființare încă din stadiul planificării, precum și emiterea autorizației de funcționare înainte de începerea lucrărilor. Emiterea acestor documente aparțin de competența Administrației Bazinului. Conform prevederilor legale, pe durata derulării lucrărilor de investiție investitorul poate efectua lucrări numai pe teritoriile închiriate și poate instala numai echipamente demontabile în bazin. Este obligat să asigure debitul de apă prevăzut în studiul hidrologic, migrarea nestingherită a peștilor, de asemenea trebuie să manifeste atenție în vederea eliminării poluării. Nu în ultimul rând, după încetarea contractului, investitorul va returna albia în starea inițială Administrației Apelor Române.
- Politica hidrologică a Uniunii Europene, directiva-cadru a apelor prevede că în cazul apelor curgătoare trebuie menținută sau reinstaurată o stare apropiată de cea firească, prin urmare este importantă păstrarea integrității ecologice a apelor și în cazul microhidrocentralelor, luând în considerare elemente cheie ca debitul de apă, structura suportului și continuitatea apei curgătoare. Din punct de vedere al continuității ființelor acvatice, contează structura scalei de pești a microhidrocentralei, precum și cantitatea apei rămase în albie. Investiția de la Mădăraș nu are o scală de pești corespunzătoare asigurării continuității vieții acvatice.
- În cererea de licitație pentru albie este necesară menționarea folosirii potențialului hidroenergetic la un nivel de cel puțin 70 %.
- Norma care prevede parametri și indicatori de calitate a apei evacuată în recipiente naturale este NTPA-001/2002. Rețea de canalizare și stația de epurare sunt administrate de SC Harviz SA.
- În legătură cu epurarea neadecvată a apei și folosirea apei, organele cu atribuții de control sunt Garda de Mediu și Administrația Națională „Apele Române”.

IV. Însușire, concluzii

Conform legislației în vigoare, microhidrocentralele ca și investiții trebuie să figureze în planul de sistematizare. În vederea unei formulări neechivoce, neinterpretabile se presupune iminența modificării legii în cauză. Totodată, la planul de sistematizare este necesar așa-numitul Aviz de oportunitate, care se emite de către arhitectul-șef în baza propunerii comisiei tehnice de urbanistică și care poate opri o lucrare de investiție necorespunzătoare, încă în faza incipientă.

La nici una dintre investițiile menționate nu pot fi aplicate prevederile anexei nr.1 ale Legii nr. 445/2009 privind acordul de protecție a mediului, prin urmare Agenția de Protecția Mediului nu este obligată să solicite studiu de monitorizare a efectelor de la investitori. În vederea eliminării acestui aspect, în mod probabil este nevoie de modificare legislativă.

În cazul în care planurile urbanistice și de utilizare a teritoriilor nu sunt în concordanță cu strategiile de dezvoltare, locațiile foarte multor planuri de investiții nu corespund prevederilor planurilor urbanistice în vigoare și din acest motiv planurile de investiții pot fi reglementate după elaborarea planurilor urbanistice zonale.

În vederea asigurării integrității ecologice a apelor curgătoare, la investițiile de această natură ar trebui luate în considerare următoarele propuneri :

- Înainte de începerea investiției ar fi nevoie de elaborarea unui sistem de monitorizare pe 1 an, eventual în mai multe faze (de 3 ori pe an).
- Se impune elaborarea unui studiu amănunțit cu privire la efectele asupra mediului înainte de începerea lucrărilor de investiții, în urma căruia putem identifica mijloacele care ar afecta cel mai puțin teritoriul în cauză.
- După terminarea lucrărilor ar fi importantă urmărirea situației investiției.
- Montarea senzorilor și asigurarea supravegherii de la distanță în vederea monitorizării exacte a debitelor de suprafață și de adâncime ale apei.
- În scopul verificării continue a cantității de apă eliberate ar fi eficientă utilizarea camerelor GSM.
- Eliminarea scalelor necorespunzătoare de pești, amenajarea de canale Bypass.
- Investitorul trebuie să utilizeze cel puțin 70% din potențialul hidroenergetic existent în vederea obținerii dreptului de utilizare a albiei. Măsura nu este recomandabilă, deoarece dacă cineva dorește să instaleze o centrală mai mică care utilizează mai puțină apă, rămâne mai mult în pârâu și implicit este mai ecologică, acesta nu are șanse să câștige licitația. Astfel, se poate afirma că investitorul este obligat să utilizeze cel puțin 70 % din debit. Pentru rezolvarea problemei se impune modificarea legii.
- În legătură cu problema poluării pârâului din Băile Homorod soluția ar fi colaborarea a administratorului rețelei de canalizare cu Consiliul Local Vlăhița, Consiliul Local Căpâlnița(o parte din intravilanul Băile Homorod se află în administrarea Comunei Căpâlnița), respectiv cu Consiliul Județean Harghita, pentru a identifica și a obține fondurile necesare pentru realizarea modernizării/reabilitării sistemului de canalizare

menajeră a localității Băile Homorod, iar racordarea la acest sistem fiind obligatorie, conform legislației, atât persoanelor fizice cât și juridice, cu desființarea sistemelor inadecvate.

V. Măsuri recomandate

- Inițierea unui program de montare a camerelor GSM, care ar acorda sprijin investitorului și civililor în vederea elaborării unor sisteme în acest sens. Astfel, oricine ar avea posibilitatea să verifice cantitatea apei rămase în albia pârâului.
- Înaintarea propunerilor de modificare legislativă către deputați.
- Informarea investitorilor și a primăriilor despre canalele ocolitoare corespunzătoare (bypass).

VI. Anexă

Lista conferențiarilor:

- Borboly Csaba, Consiliul Județean Harghita, președinte
- Dobos Alpár, Consiliul Județean Harghita – Agenția de Management Energetic
- Ertsey Attila, Kör Építész Stúdió SRL
- Kolumbán Gábor, Fundația Élő Szövet
- Csák László, CDC consulting, director
- Korodi Szabolcs, Vallum SRL., director
- Domokos László, Agenția Pentru Protecției Mediului Harghita, director
- Both József, Agenția Pentru Protecției Mediului Harghita, șef serviciu
- Szabó István, Agenția Pentru Protecției Mediului Harghita, consilier
- Darvas Ágnes, Direcția Apelor OLT, Sistemul de Gospodărire a Apelor Harghita
- Demeter László, Asociația de Protecție a Naturii Réti Csík
- Mészáros Csaba, Espro Invest SRL., manager de proiect

PROCEDURA

Titlu	Situația microhidrocentralelor din județul Harghita
Referință:	-
Bază legală:	-
Nr. și data hotărâre CJH/ Ordin președinte CJH:	Hotărârea 326/2012 privind aprobarea „Programului de Dezvoltare Economică a județului Harghita pe perioada 2012-2020”
Structura competentă:	Consiliul Județean Harghita – Agenția de Management Energetic
Data raportului definitiv:	
Rapoarte anterioare din acest domeniu:	–
Consultarea cu privire la domeniu:	„Situația microhidrocentralelor din județul Harghita” Conferință și forum profesional, 19.12.2014